

Opinia

Uniwersyteckiej Komisji Nauki

z dnia 14 kwietnia 2026 roku

dotycząca projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zmieniającego rozporządzenie w sprawie dyplomów doktorskich, dyplomów habilitacyjnych i legitymacji doktoranta

Uniwersytecka Komisja Nauki pozytywnie ocenia zasadniczy kierunek projektowanych zmian, w szczególności wprowadzenie dyplomów w postaci elektronicznej oraz repozytorium dyplomów elektronicznych (RDE), jako rozwiązania sprzyjające cyfryzacji systemu szkolnictwa wyższego i nauki oraz zwiększeniu bezpieczeństwa i weryfikowalności dokumentów. Pozytywnie należy również ocenić uregulowanie zasad uwierzytelniania dokumentów elektronicznych, wprowadzenie kwalifikowanej pieczęci elektronicznej oraz rozwój mLegitymacji doktoranta jako elementu systemu usług cyfrowych.

Jednocześnie Komisja wskazuje na potrzebę wprowadzenia szeregu zmian i doprecyzowań w projektowanych przepisach. W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na przyjęty model wdrożenia rozwiązań dotyczących dyplomów elektronicznych. Możliwość ich wydawania ma zostać wprowadzona od dnia 30 czerwca 2026 r., natomiast pełna funkcjonalność systemu, w szczególności w zakresie uwierzytelniania dokumentów w RDE, zacznie obowiązywać dopiero od dnia 1 stycznia 2027 r. W ocenie Komisji takie rozwiązanie jest niespójne i może prowadzić do trudności praktycznych. Okres przejściowy jest zbyt krótki, a uczelnie wymagają odpowiedniego czasu na dostosowanie systemów informatycznych, procedur administracyjnych oraz organizacji pracy. Zasadne jest zatem rozważenie przesunięcia obowiązku wydawania dyplomów w postaci elektronicznej na dzień 1 stycznia 2027 r., przy zachowaniu fakultatywności tego rozwiązania w okresie przejściowym.

Komisja zwraca również uwagę na brak regulacji przejściowych dotyczących sprostowań dyplomów papierowych wydanych przed dniem 30 czerwca 2026 r. Projektowany przepis § 6 ust. 2 nakłada obowiązek uprzedniej aktualizacji danych w RDE przed dokonaniem sprostowania lub zmiany danych osobowych w dyplomie papierowym, nie uwzględnia jednak sytuacji dokumentów, które nie będą w tym systemie zarejestrowane. W ocenie Komisji konieczne jest uzupełnienie projektu o odpowiednie przepisy przejściowe określające tryb postępowania w takich przypadkach.

Z powyższą kwestią wiąże się również problem ewentualnej niedostępności systemu RDE. Obowiązek uprzedniej aktualizacji danych w systemie może okazać się niewykonalny w przypadku awarii lub przerw technicznych. W związku z tym zasadne wydaje się wprowadzenie rozwiązania umożliwiającego dokonanie sprostowania dokumentu papierowego z jednoczesnym obowiązkiem uzupełnienia danych w RDE w określonym terminie następczym.

Kolejnym zagadnieniem wymagającym doprecyzowania są zasady uwierzytelniania dyplomów elektronicznych w okresie od 30 czerwca 2026 r. do 31 grudnia 2026 r. Zróżnicowanie terminów wejścia w życie poszczególnych przepisów może prowadzić do wątpliwości interpretacyjnych w tym zakresie. Komisja rekomenduje doprecyzowanie regulacji albo jednoznaczne wyjaśnienie tej kwestii w uzasadnieniu projektu.

Wątpliwości budzi również brzmienie przepisów dotyczących obowiązkowych elementów dyplomu, w szczególności w zakresie numeru dyplomu i identyfikatora w RDE. Z jednej strony

przepisy przewidują ich obligatoryjność, z drugiej – wyłączają ten obowiązek w przypadku dyplomów wydawanych wyłącznie w postaci papierowej, przy jednoczesnym fakultatywnym charakterze dyplomów elektronicznych w okresie przejściowym. W ocenie Komisji wskazane jest jednoznaczne doprecyzowanie, że w okresie od 30 czerwca do 31 grudnia 2026 r. brak tych elementów w dyplomie papierowym jest dopuszczalny.

Komisja zwraca także uwagę na potrzebę zapewnienia odpowiedniej pewności prawnej w odniesieniu do mLegitymacji doktoranta. Projekt dopuszcza różnice w zakresie elementów graficznych i funkcjonalnych aplikacji mObywatel w zależności od jej wersji. W ocenie Komisji zasadne jest wskazanie minimalnego, obligatoryjnego zestawu elementów, które muszą być widoczne niezależnie od wersji aplikacji, co zapewni jednolitość dokumentu w obrocie prawnym i administracyjnym.

Istotnym mankamentem projektu jest również brak odniesienia w ocenie skutków regulacji do kosztów wdrożenia nowych rozwiązań po stronie uczelni i instytutów. Choć wskazano brak wpływu na sektor finansów publicznych, nie uwzględniono kosztów dostosowania systemów informatycznych i procesów administracyjnych. Komisja rekomenduje uzupełnienie OSR o przynajmniej orientacyjne szacunki tych kosztów.

Ponadto Komisja wskazuje na konieczność doprecyzowania zakresu podmiotowego legitymacji doktoranta poprzez jednoznaczne wskazanie, że przysługuje ona wyłącznie uczestnikom szkół doktorskich. W aktualnym stanie prawnym studia doktoranckie w poprzedniej formule nie funkcjonują, a osoby ubiegające się o stopień doktora w trybie eksternistycznym nie posiadają statusu doktoranta i nie powinny być objęte regulacją dotyczącą legitymacji.

Podsumowując, Uniwersytecka Komisja Nauki pozytywnie opiniuje projekt rozporządzenia co do zasady, uznając jego znaczenie dla dalszej cyfryzacji systemu szkolnictwa wyższego i nauki. Jednocześnie rekomenduje uwzględnienie przedstawionych uwag w dalszych pracach legislacyjnych, w szczególności w zakresie okresu przejściowego, przepisów przejściowych, doprecyzowania przepisów technicznych oraz uwzględnienia rzeczywistych kosztów wdrożenia nowych rozwiązań. Uwzględnienie tych postulatów przyczyni się do zwiększenia spójności regulacji oraz zapewni ich efektywne wdrożenie w praktyce funkcjonowania uczelni i instytucji systemu nauki.

Prof. dr hab. Zygmunt Lalak

Przewodniczący Uniwersyteckiej Komisji Nauki